

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/184/2018
Identifikačné číslo spisu: 6714215412
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6714215412.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom v Paríži, Boulevard Haussmann 1, Francúzsko, konajúceho na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 47 258 713, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Nagyová Tenkač, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ružinovská 42, v mene ktorej koná ako advokátka konateľka JUDr. Viktória Nagyová Tenkač, proti žalovanému C., bývajúcemu vo X., o zaplatenie 2 862,23 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 18 C 287/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. marca 2018, sp. zn. 16 Co 123/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. januára 2017, č. k. 18 C 287/2015-90, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.756,82 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 6. mája 2014 do zaplatenia, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyhlásil zmluvnú podmienku v Zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretú medzi žalobcom a žalovaným dňa 26. augusta 2013 v časti 3 bod 4.4 v znení „nesplatená istina úveru/revolvingového úveru je až do dňa jej úplného splatenia úročená podľa úrokovej sadzby dohodnutej v ZoSÚ/ZoRSÚ, t. j. klient je povinný zaplatiť úrok od doby poskytnutia úveru/revolvingového úveru do vrátenia peňažných prostriedkov v celom rozsahu“ za neprijateľnú, a preto neplatnú. Súd prvej inštancie vzťah medzi stranami sporu právne posúdil podľa ustanovení § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka, § 9 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch účinného do 30. apríla 2014, ako aj podľa § 7 ods. 1 tohto zákona, ďalej podľa ustanovení § 565, § 788 ods. 2, 3, § 39, § 53 ods. 1, § 517 ods. 2 OZ, § 298 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a podľa § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 586/2008 Z.z. účinného od 1. februára 2013 ako vzťah spotrebiteľský, medzi nimi uzavretú zmluvu považoval za spotrebiteľskú, pričom dospel k záveru, že žaloba bola čiastočne dôvodná, nakoľko predmetná zmluva

bola uzavretá platne a nebol dôvod posúdiť ju ako bezúročnú a bez poplatkov pre absenciu niektorých náležitostí, prípadne pre nesplnenie povinností podľa § 7 zák. č. 129/2010 Z.z. Pri posúdení dojednaného poplatku za poistenie súd konštatoval, že dojednanie o poistení nespĺňa základné náležitosti právneho úkonu, pretože nebolo zrejmé, aké poistné plnenie by mal poisťovateľ poskytnúť pre prípad poistnej udalosti. Nebolo preukázané, na základe čoho bol žalobca oprávnený uzavrieť poistnú zmluvu v mene klienta, čím zmluva nespĺňa náležitosti právneho úkonu a v súlade s § 39 OZ je v tejto časti dojednanie neplatné. Súd priznal žalobcovi neuhradenú časť úverovej istiny vo výške 2.345,25 Eur a vyčíslený dlžný zmluvný úrok do zosplatenia úveru vo výške 421,80 Eur, čo spolu činí 2.767,05 Eur. Keďže žalobca na dlhu započítal pri platbe žalovaného úhradu poplatku za poistenie vo výške 10,23 Eur, túto sumu súd započítal na úhradu dlhu, a teda dlh vyčísľil na sumu 2.756,82 Eur. Čo sa týka žalobcom vyčíslených nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 33,81 Eur, súd uviedol, že žalobca nevyčísľil, čo konkrétne majú predstavovať tieto náklady a ako boli vyčíslené, pričom pripojený listinný doklad bol v rozpore s týmto vyčíslením. V tejto časti súd považoval nárok žalobcu za nepreukázaný a žalobu v tejto časti zamietol. Pokiaľ ide o úroky z omeškania, podľa názoru súdu žalobca preukázal, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k 5. máju 2014, kedy výška úroku z omeškania v súlade s predpismi civilného práva bola 5,25 %, a preto súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi súdom priznanú istinu spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 6. mája 2014 do zaplatenia. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na úhradu zmluvného úroku po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, dospel k záveru, že zmluvná podmienka konkretizovaná vo výroku rozsudku je neprijateľná, a preto neplatná, táto umožňuje veriteľovi aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru popri úrokoch z omeškania si uplatňovať dojednaný úrok z nesplatennej istiny až do jej úplného zaplatenia. Takýto postup je v praxi súdov hodnotený ako nevyvážený a zjavne v neprospech spotrebiteľa, v tomto smere odkázal na rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 6 Co 190/2014 zo dňa 30. júna 2015. Zdôraznil, že za neprípustné označil úroky popri úrokoch z omeškania a nie úroky z omeškania z úrokov. Tie sú v skutočnosti aj právoplatne priznané. Súd teda nepriznal žalobcovi právo účtovať po zosplatení dlhu riadny úrok popri úroku z omeškania.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 15. marca 2018, sp. zn. 16 Co 123/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 15,77 Eur ročne zo sumy 2.345,25 Eur od 5. mája 2014 do zaplatenia, vo výroku, ktorým vyhlásil zmluvnú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 26. augusta 2013 v časti 3 bod 4.4 za neprijateľnú, a preto neplatnú, potvrdil. Vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.756,82 Eur s príslušenstvom a vo výroku, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie sumy 10,23 Eur titulom nezaplateného poistného a o zaplatenie sumy 33,81 Eur titulom nezaplatených nákladov žalobcu spojených s uplatnením pohľadávky, nechal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutým. Žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k odvolaním napadnutým výrokom rozsudku. Vychádzal z toho, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. Správne posúdil otázku, či žalobcovi patria úroky z istiny aj po zosplatení dlhu žalobcom, a aj pokiaľ vyhlásil zmluvnú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorej je klient povinný zaplatiť úroky od doby poskytnutia úveru/revolvingového úveru do vrátenia peňažných prostriedkov v celom rozsahu za neprijateľnú, a preto neplatnú.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania spočíva v existencii zásadnej právnej otázky, ktorá ešte nebola dovolacím súdom ako najvyššou súdnou autoritou vyriešená, keď v doterajšej súdnej praxi neexistuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu, ktoré by riešilo otázku nároku veriteľa na úroky po zosplatení pohľadávky. Z dôvodu opatrnosti žalobca uplatnil aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo

rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobca poukázal na právnu vetu staršieho rozhodnutia publikovaného v ZSP 5/1996, podľa ktorej „Úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úrokov v rovnakej výške.“ Z citovaného súdneho rozhodnutia vyplýva nárok veriteľa na úroky aj za dobu po splatnosti úveru, a to vo výške zmluvne dohodnutých úrokov. Zhrnutím dôvodov prípustnosti dovolania uviedol, že otázka nároku veriteľa na úroky aj po splatnosti dlhu (resp. zosplatení úveru) je otázkou zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nie je ustálená a odvolacími súdmi je riešená rozdielne. Ide o neželaný stav, ktorý neprispieva právnej istote účastníkov zmluvných vzťahov a neposkytuje možnosť predvídateľnosti súdnych rozhodnutí v aplikačnej praxi. Žalobca namieta nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k nepriznaniu nároku žalobcu na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru až do jeho splatenia. Konštatuje, že vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru, resp. zosplatením úveru, nedochádza k zániku zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ani k zániku záväzku dlžníka splatiť dlh, mení sa len obsah, resp. lehota splatnosti záväzku dlžníka. V prípadoch zmluvy o spotrebiteľskom úvere platí § 53 ods. 9 OZ, podľa ktorého ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Neodmysliteľnou súčasťou úverovej zmluvy aj zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú úroky ZSU, spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov. Vzhľadom na túto skutočnosť záväzok, resp. dlh dlžníka pozostáva z požičanej istiny, zmluvne dohodnutých úrokov a ostatného príslušenstva. Podľa § 559 ods. 2 OZ dlh musí byť splnený riadne a včas, čo znamená, že k zániku dlhu dlžníka voči veriteľovi dôjde až okamihom riadneho a včasného vrátenia dlhu. Dlhu dlžníka korešponduje pohľadávka veriteľa, ktorej zákonným príslušenstvom sú aj úroky, ak boli dohodnuté. O neprijateľnú zmluvnú podmienku nejde, ak sa zmluvná podmienka týka hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, pokiaľ bola vyjadrená jasne, určito a zrozumiteľne. Rozhodovanie o zmluvnom ustanovení, zakotvujúcom právo veriteľa uplatňovať voči spotrebiteľovi nárok na dohodnuté úroky až do doby úplného splatenia istiny, z pohľadu neprijateľnosti zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 1 OZ nie je možné. Pokiaľ ide o hlavný predmet plnenia, ten je vylúčený spod ochrany inštitútom neprijateľnej zmluvnej podmienky, ak bol vymedzený jasne a zrozumiteľne, a to platí aj vtedy, ak ide o otázku primeranosti ceny, na kúpnej zmluve nemôže súd posudzovať hlavný predmet plnenia a cenu cez inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie preto predmetnú právnu vec nesprávne právne posúdili, ak vyhlásili zmluvnú podmienku v časti 3. bode 4.4. úverovej zmluvy za neprijateľnú a preto neplatnú. Toto zmluvné ustanovenie sa týka hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, a je vyjadrené jasne, určito a zrozumiteľne, v súlade so zákonnými požiadavkami. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho

súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 422 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

9. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenzom (*ratione valoris*). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

10. V predmetnej veci sa žalobca domáhal žalobou podanou dňa 31. októbra 2014 zaplata sumy 2.862,23 Eur titulom úverovej zmluvy, pričom súd prvej inštancie žalobcovi priznal nárok vo výške 2.756,82 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 6. mája 2014 do zaplata a vo zvyšku žalobu zamietol. Odvolací súd tento rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o zaplata zmluvného úroku vo výške 15,77 Eur ročne zo sumy 2.345,25 Eur od 5. mája 2014 do zaplata, vo výroku, ktorým vyhlásil zmluvnú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 26. augusta 2013 v časti 3 bod 4.4 za neprijateľnú, a preto neplatnú a vo výroku o náhrade trov konania potvrdil, vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.756,82 Eur s príslušenstvom a vo výroku, ktorým zamietol žalobu o zaplata sumy 10,23 Eur titulom nezaplata poistného a o zaplata sumy 33,81 Eur titulom nezaplata nákladov žalobcu spojených s uplatnením pohľadávky, nechal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutým.

11. Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (2.756,82 Eur). Prípustnosť dovolania žalobcu je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ CSP vylúčená. V čase podania žaloby bola podľa nar. vlády č. 321/2013 Z.z. minimálna mzda 352,- Eur, teda 10 násobok predstavuje 3.520,- Eur.

12. Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že aj keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k CSP zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania aj pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak je dovolateľom neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch, vzhľadom na postavenie strán, len fikciou, na ktorú zákonodarca v CSP reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 CSP), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu

rovnosti zbraní. Prípustnosť dovolania žalobcu preto nie je možné posudzovať ani v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko dovolateľ nepožíva ochranu slabšej strany v spore. Obdobne porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 80/2017, 1 Cdo 124/2018).

13. Prípustnosť dovolania žalobcu je v danom prípade s ohľadom na § 421 ods. 1 CSP vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, preto dovolací súd vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobcu aj z týchto dôvodov nepristúpil k posúdeniu, či napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 písm. b/, c/ CSP, resp. § 432 ods. 1 CSP).

14. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.